

Arapski brodovi

Darko Posavec, Zagreb

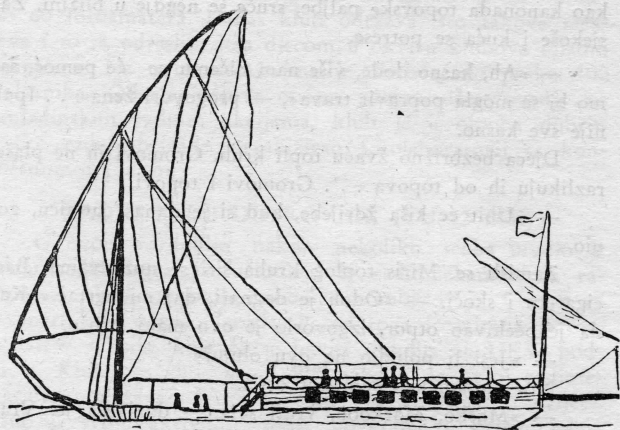
Arapi su narod, koji se od davnine bavio plovidbom. Područje kojim su plovili njihovi jedrenjaci bilo je: Sredozemno more, Crveno more, Perzijski zaljev, Indijski ocean i Arapsko more. Bavili su se trgovinom, ribarstvom, vadenjem bisera, ponekad i gusarstvom. Od njih su evropski pomorci, a preko ovih i ostali primili astrolab i kompas. Od davnine je kod Arapa cvjetala nauka. Istakli su se u astronomiji, meteorologiji, geografiji i matematici, a i u ostalim granama nauke.

U srazmjerno malim brodovima plovili su do dalekih područja, o njihovim podvizima govori i legenda o Sinbadu — pomorcju. I danas još plove arapskim vodama njihovi brodovi: sambuci, bagle, butre, gunje i gatire, a na Nilu — dahabije.

Dahabija je riječni jedrenjak s Nila. Služi za prijevoz putnika i robe. Odlikuje se veoma vitkim trupom i udobnošću. Veći dio palube zauzima kućica. Poneki veći brodovi imaju i kabine za spavanje. Dahabija ima neobičnu

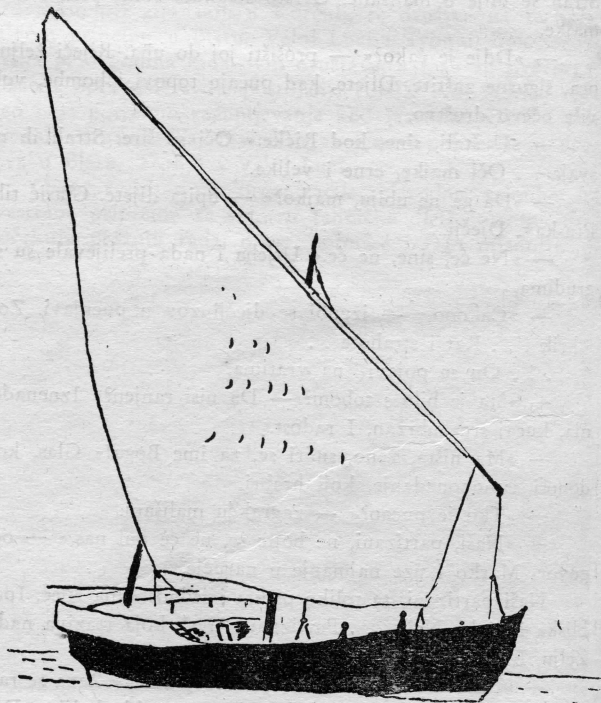
snast. Pramčani, veći jarbol nalazi se sasvim na pramcu, a manji, krmeni na samoj krmi. Ima latinska jedra, a prednje se jedro pričvršćuje za rilo kao u starih galijskih.

Bagla je arapska jedrilica većeg tipa. Ime joj dolazi od arapske riječi »baghl«, što znači mazga. To je najveći jedrenjak u Arapa i dosiže do 100 tona. Pramac joj je dug, a na krmi se nalazi bogato izrezbareno zrcalo. Ima dva do tri jarbola s latinskim jedrima. Plovi uz obale Crvenog mora, u Perzijskom zaljevu i uz zapadnu obalu Indije. U posljednje je vrijeme sve više istiskuje gunja.

DAHABIJA

D.P.

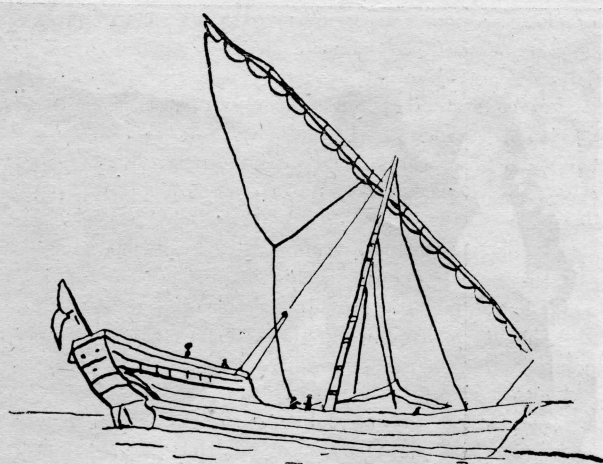
BAGLA

D.P.

G u n j a je jedrenjak koji se upotrebljava u trgovačke svrhe na području Perzijskog zaljeva i uz istočnu afričku obalu do Zanzibara. Ima uvijenu pramčanu statvu i visoku krmu. Snast se sastoji od dva do tri jarbola s latinskim jedrima.

G a t i r e plove uz obale Crvenog mora i Perzijskog zaljeva. Trup im je sličan trupu sambuka, samo što je manji i na krmu natkriven. Snast se sastoji od jednog jarbola sa šebeknim jedrom.

B u t r a je arapski jedrenjak za prijevoz tereta i putnika. Veoma dobro jedri, pa su je stoga upotrebljavali Omanski gusari i gusari arhipelaga Kuria-Muria. Trup ima visoku krmu i nizak pramac. Na krmu je raskošno izrezano zrcalo. Osobito velike butre imale su u krmenom dijelu dvije do tri palube. Ranije se i kormilar nalazio u potpalublju pa su se zapovjedi do njega dovikivale kroz četverouglasti drveni bunar. Kasnije se složenim sistemom kolotura kormilarilo s gornje palube. Butra ima jedan jarbol i jedno jedro. Gusarske butre imale su na pramcu vodoravnu dasku preko koje su gusari mogli prelaziti na napadnuti brod. U posljednje vrijeme butre su potiskivane od motornih sambuka, koji su u stvari manje bagle.

ARAPSKA BUTRA

Na arapskim jedrenjacima zapovjednici upravljaju svojim brodovima bez ikakvih navigacijskih sprava, i bez signalnih svjetala uzdaajući se samo u volju Alaha.